

УДК 631.1

Т. В. Бутенко,
здобувач, Міжнародний університет бізнесу і права (м.Херсон)

ФОРМУВАННЯ СТРАТЕГІЙ РОЗВИТКУ АГРАРНОЇ СФЕРИ З МЕТОЮ ЇЇ АДАПТАЦІЇ ДО ІННОВАЦІЙНО-ІНВЕСТИЦІЙНИХ УМОВ ФУНКЦІОНУВАННЯ

Анотація. У статті проведено дослідження особливостей формування стратегій розвитку аграрної сфери як на національному, так і на регіональному рівнях з метою адаптації АПК до інноваційно-інвестиційного середовища функціонування.

Ключові слова: стратегія, аграрна сфера, адаптація, умови, середовище, інновації, інвестиції.

Annotation. In the article research of features of forming of strategies of development of agrarian sphere is conducted both on national and on regional levels with the aim of adaptation of AIC to the innovative-investment environment of functioning.

Keywords: strategy, agrarian sphere, adaptation, terms, environment, innovations, investments.

Постановка проблеми. Аналіз стану аграрної сфери Херсонської області виявив значні недоліки як у теорії, так і практиці управління її розвитком, а також адаптації до інноваційно-інвестиційних умов функціонування.

На наш погляд, вирішення основних проблем розвитку аграрного бізнесу необхідно будувати на потужних і комплексних методологічних розробках, які враховували б системний характер економічних явищ, інституційну складову господарських відносин, індивідуальні цільові орієнтири підприємців-власників АПК і дозволили б використовувати світові науково-технічні досягнення з урахуванням вітчизняних особливостей ведення бізнесу.

Стан вивчення проблеми. Сучасний рівень результатів, досягнутих в проблематиці, пов'язаній з підвищенням ефективності функціонування аграрного бізнесу за рахунок інноваційних та інвестиційних ресурсів, базується на дослідженнях вітчизняних вчених-економістів, таких як В.Д.Ваньковича, Н.Б.Демчишиної, Б.В.Губського, С.В.Захаріна, І.В.Зятковського, Н.А.Непогодіної, І.І.Федулової тощо [1,2,3,4,5,6]. Проте, незважаючи на здобутки, окремі аспекти удосконалення інноваційно-інвестиційного механізму забезпечення адаптації аграрної сфери в нестабільному економічному і політичному середовищі в умовах кризи ще не знайшли повного, комплексного висвітлення в економічній літературі.

Завдання і методика досліджень. Основними завданнями, які вирішуються при дослідженні даної проблеми, є аналіз стану та виявлення особливостей функціонування аграрного бізнесу в сучасних умовах, надання рекомендацій стосовно формування відповідних стратегій розвитку агросфери з метою її адаптації до інноваційно-інвестиційного середовища.

Результати досліджень. Ми вважаємо, що всім галузям народногосподарського комплексу, і зокрема суб'єктам господарювання в них, незалежно від їх організаційно-правових форм власності та видів діяльності, необхідно звернути увагу на стратегічне управління, становлення й розвиток концепції якого сприяв формуванню й визнанню одного з основних інструментів аналітичної системи - стратегічного аналізу. У той же час тривалий шлях розвитку, високий динамізм зовнішнього середовища вплинули на різноманіття методів і підходів до проведення стратегічного аналізу, на його зміст (рис. 1).

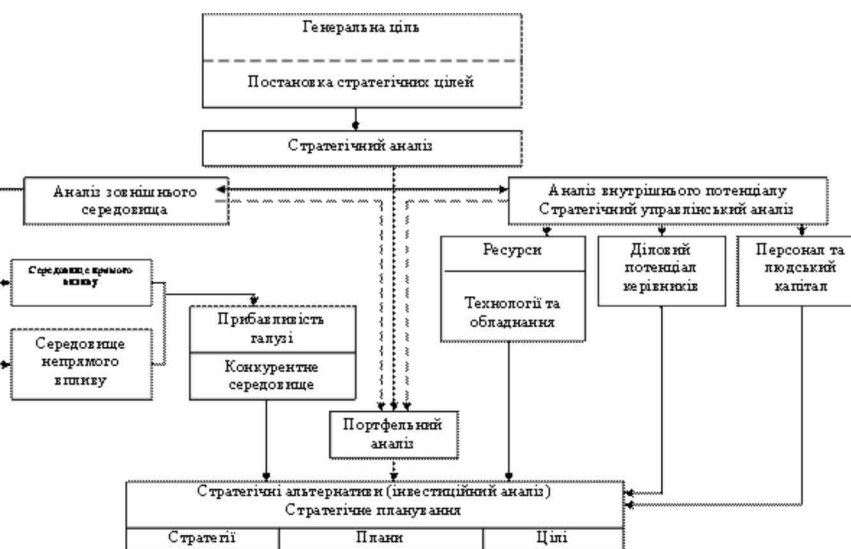

Рис. 1. Методи і підходи до проведення стратегічного аналізу

Систематизація наукових джерел з питань дослідження сутності стратегічного аналізу дозволили зробити наступні висновки:

1. Стратегічний аналіз представляє собою процес дослідження стану підприємства або галузі й включає аналіз зовнішнього середовища й внутрішнього потенціалу. Основне завдання стратегічного аналізу - оцінка ключових впливів на сьогодення підприємства і галузі та їх майбутній стан.

2. Стратегічний аналіз є аналітичною основою всіх інших функцій процесу стратегічного управління, окрім аналізу. Інтеграція результатів стратегічного аналізу відбувається на стадії стратегічного планування, тобто в рамках розглянутої функції стратегічного управління відбувається трансформація інформації, отриманої в ході стратегічного аналізу, у стратегічний план, що, в свою чергу, припускає одночасне й взаємозалежне протікання процесів стратегічного аналізу та стратегічного планування.

3. Здійснення стратегічного аналізу створює основу побудови стратегічного управління на підприємстві та галузі в цілому. Це виражається у:

- практичному обґрунтуванні реальності цілей підприємства та галузі;
- забезпеченні відповідності обраної стратегії цілям розвитку галузі;
- аналітичній підтримці процесу розробки, формулювання й вибору стратегії;
- оцінці вихідного стану як суб'єктів господарювання, так і галузі;
- прогнозуванні майбутнього стану галузі й положення підприємства в ній.

4. Стратегічний аналіз є діючим інструментом постійного контролю над ходом виконання обраної стратегії й підтримки процесу розробки нових стратегій, найбільшою мірою відповідних до мінливих умов навколишнього середовища.

Ми вважаємо, що поступово стратегічний аналіз на рівні господарюючого суб'єкта перетворюється у інструмент, який сприяє "реорганізації" підприємства в організацію, що навчається. У процесі стратегічного аналізу відбувається нагромадження стратегічної інформації, яка використовується для прогнозування й оцінки тенденцій зовнішніх факторів, стратегічного потенціалу підприємства й конкурентоспроможності; менеджери накопичують досвід роботи з інформацією стратегічного характеру, що також є одним із джерел нагромадження досвіду й навчання в реальному часі.

Таким чином, ми розглядаємо стратегічний аналіз як логічний і змістовний метод, сутність якого полягає в інформаційно-аналітичному забезпеченні процесу стратегічного управління і підприємством, і галузі. Він представляє собою складну систему складових його аналізів, дослідження динаміки зовнішнього середовища, внутрішнього потенціалу підприємства й портфельний аналіз.

На наш погляд, використання запропонованої організаційної моделі стратегічного аналізу в практичній діяльності господарюючого суб'єкта АПК дозволяє керівництву підприємства виявляти й оцінювати свою діяльність з метою владання засобів у найбільш прибутковій або перспективній її напрямку та скорочення або припинення інвестицій у неефективні проекти, і тим самим сприяти ефективному розвитку аграрної сфери в цілому.

Реалізація масштабних і довгострокових дій, у тому числі і досягнення стратегічних цілей, потребує стратегічного бюджету, який, в свою чергу, залежить від можливостей фінансування, сформульованих в однойменній стратегії.

Досить важливим моментом при формуванні стратегій розвитку аграрної сфери з метою її адаптації до інноваційно-інвестиційних умов функціонування є фінансова стратегія, яка визначає поведінку підприємства галузі на ринку, його ринкової позиції у зв'язку зі станом і використанням фінансових ресурсів. По суті мова йде про вироблення базової фінансової концепції підприємства аграрно-промислового комплексу, пов'язаної з ефективним управлінням грошовим обігом господарюючого суб'єкта, формуванням коштів у певній пропорції, використанням фінансових ресурсів за цільовим призначенням. З урахуванням місця фінансової стратегії в стратегічному управлінні підприємством, можна говорити, що вона впливає із корпоративної стратегії. Разом з тим, беручи до уваги фінансово-економічні взаємовідносини між суб'єктами ринку, відносини між ними й державою з приводу формування й використання фінансових ресурсів, фінансова стратегія виступає ще й і як природне обмеження при формуванні стратегічних цілей і корпоративної стратегії господарюючих суб'єктів в АПК. Більше того, найчастіше саме за результатами формування фінансової стратегії, може бути змінена корпоративна стратегія.

На нашу думку, фінансова стратегія може бути представлена у вигляді узагальнюючої моделі дій, необхідних для досягнення поставлених фінансових цілей в рамках корпоративної стратегії (стратегічних цілей) шляхом координації, розподілу й використання фінансових ресурсів підприємства, і тому запропонована нами модель включає наступні взаємозалежні блоки: фінансові цілі й завдання; внутрішні й зовнішні фактори формування; методи реалізації стратегії, що включають поточне та оперативне фінансове планування; рівні реалізації фінансової стратегії; результативність (ефективність) фінансової стратегії (рис.2)

Рис. 2. Узагальнююча модель дій, необхідних для досягнення поставлених фінансових цілей

Наявність зворотного зв'язку показує, що за оцінками результативності можуть і повинні бути внесені відповідні зміни як у сформовану фінансову стратегію, так і у фінансові цілі. Включення в дану модель блоку реалізації стратегії надає їй цілісного характеру.

Висновки та пропозиції. Проведений аналіз свідчить, що з погляду на досягнення генеральної мети розвитку аграрної сфери через розвиток суб'єктів господарювання, запропонована модель організуючих і координуючих дій у процесі управління фінансовою діяльністю на підприємствах формує економіко-організаційний механізм управління фінансовою стратегією господарюючого суб'єкта. Проте, ми вважаємо, що формування адекватної фінансової стратегії розвитку аграрної сфери неможливе без удосконалення податкової політики та податкового управління на підприємствах АПК.

Список використаних джерел:

1. Ванькович Д.В. Аналіз фінансових джерел формування інвестиційних ресурсів в Україні / Д.В.Ванькович, Н.Б.Демчишик // Фінанси України.- 2007.- №7. - С. 72-84.
2. Губський Б.В. Інвестиційні процеси в глобальному середовищі / Б.В. Губський. - К.: Наукова думка, 1998. - 386 с.
3. Захарін С.В. Інвестиційне забезпечення відтворення основних фондів / С.В. Захарін // Економіка України. - 2007.- №5. - С. 43-51.
4. Зятковський І.В. Державна підтримка нових форм інноваційної діяльності промислових підприємств: організаційні та фінансові аспекти / І.В.Зятковський // Актуальні проблеми економіки. - 2007.- №6. - С. 73-82.
5. Інноваційний розвиток економіки: модель, система управління, державна політика / За ред. Л.І. Федулової. - К.: Основа, 2005. - 552 с.
6. Непогодіна Н. А. Сутність і місце інвестиційної стратегії у загальній стратегії розвитку підприємства туристичної галузі / Н. А. Непогодіна // Вісник Хмельницького національного університету. Економічні науки. - 2007.- Т. 2., №3. - С. 80-84.

Стаття надійшла до редакції 11.12.2011 р.

ТОВ "ДКС Центр"